

Richard Jonesin uusi produktio Dvorakin oopperasta Rusalka.

Richard Jones's new production of Rusalka by Dvorak.

Kausi 2009–10 Kansallisoopperassa

Loppusyksy ja alkukevät

Season 2009–10 at the Finnish National Opera

Late autumn and early spring

Hannu Forsberg Mefistofeleena uudessa Faust-produktiossa.

Hannu Forsberg as Mephistopheles in the new production of Faust.

Teksti / Text:

Jack Leo

kin katsomisen. Teoksen sijoittaminen ma-
fiapiireihin ei ole kovinkaan originelli kek-
sintö, mutta konsepti on harvinaisen toimi-
va tässä oopperassa. Aivan kaikki ratkaisut
tässä produktiossa eivät ole täysin loogisia,
mutta vaikuttavien näyttämökuvien ansios-

Rigoletto

Verdin ensim-
mäinen todelli-
nen mestarite-
os *Rigoletto* pala-
si ohjelmistoon
lokakuussa. **Ge-
org Rooterin**in
tutkimanpuhuva
ohjaus kestää hy-
vin useamman-

ta epäjohtonmukaisuuksia ei edes pahem-
min huomaa.

Vuoden takaisen ensi-illan kansainväliset
vierailijat palasivat 29.11. toistamaan rooli-
suorituksensa. **Paolo Gavanellin** hieman
karkea baritoni sopii hyvin Rigoleton rooli-
liin, ja hän toi runsaasti energiaa epämuo-
dostuneen hovinarrin hahmoon. Gavanellil-
la on hieman persoonallinen tapa niin lau-
laa kuin näyttelläkin, mutta tulkinta on sen
verran intensiivinen että Gavanelli on kan-
sainvälisestikin arvostettu Rigoletto. **Char-
les Castronovo** puolestaan on näyttämölli-
sesti lähellä ihanteellista herttuaa, ja hänen
äänensä taipuu luontevasti herttuan bel can-
to-tyyppiseen musiikkiin, mutta ihanteelli-
sessa tapauksessa volyymiä olisi olla astetta
enemmän. **Aleksandra Kurzakista** voisi sa-

noa lähes samaa: hän on sitä tyyppiä kevyt-
tä koloratuurisopraanoa, jolle Gildan rooli
usein annetaan. Hän loistikin "Caro nome".
aarian koloratuureissa, mutta äänessä saisi
olla hieman enemmän potkua kolmannen
näytöksen dramaatisempaa musiikkia ajatel-
len. **Hannu Forsberg** (Sparafucile) ja **Riik-
ka Rantanen** (Maddalena) tekivät tyyppillisen
luotettavaa työtä, mutta Monteronen rooli
edellyttää vahvempaa ylärekisteriä kuin **Ro-
bert McLoudin**. **Mikko Franck** johti jäl-
leen hallitun, teoksen synkkiä piirteitä ko-
rostavan esityksen, mutta hän ei tunnu ole-
van parhaillaan Verdissä: tämä musiikki kai-
paa hieman vapaampaa käsittelyä kuin mitä
Franckin käsissä saa.

Kuva: Heikki Tuuli

Paolo Gavanelli (vas.) on kansainvälisestikin arvostettu Rigoletto. Charles Castronovo on näyttämöllisesti lähellä täydellistä herttuaa. Välissä Hannu Forsberg (Sparafucile)

Paolo Gavanelli (left) is an internationally renowned Rigoletto. Charles Castronovo (right) looked close to ideal as the Duke. Between them Hannu Forsberg (Sparafucile).

Rigoletto

Verdi's first major masterpiece *Rigoletto* was
revived in October. **Georg Rooterin's** som-
bre staging has kept its appeal after several
viewings. Presenting *Rigoletto* in a Mafia set-
ting is hardly an original idea, but the con-
cept does work exceptionally well with this
opera. Not everything in this production is
entirely logical, but thanks to the sinister
stage pictures these small inconsistencies
are hardly noticeable.

The visiting singers from last year's pre-
mière returned to repeat their performan-
ces on October 28. **Paolo Gavanelli's** rat-
her rough baritone suits Rigoletto well, and
he brought plenty of energy to character of
the deformed jester. Gavanelli has a somew-
hat peculiar way of both singing and acting,
but his portrayal is intense enough for him
to be an internationally renowned exponent
of the part. **Charles Castronovo** looked close
to ideal as the Duke, and his pliant voice
was appropriate for the bel canto music of

the libertine. However, a little more volume
would have been welcome. The same could
be said of **Aleksandra Kurzak**: she has the
type of light coloratura soprano that often
appears as Gilda. Thus, she was quite bril-
liant in "Caro nome" but could have done
with more heft in the dramatic moments
of the third act. **Hannu Forsberg** (Spara-
fucile) and **Riikka Rantanen** (Maddalena)
were reliable as usual, but Monterone needs
a stronger top than was provided by **Robert
McLoud**. **Mikko Franck** led a controlled ac-
count of the score, emphasising its darker
shades, in line with the production. Even
so, I do find him to be at his best in Verdi –
the music needs more freedom than Franck
is willing to give it.

Carmen

Like *Rigoletto*, *Carmen* is also one of the great
pinnacles of opera. The music of **Georges
Bizet** combines passion, sublime melodies
and Spanish exoticism in a stupendous and

quite unique way. **Arnaud Bernard** direct-
ed the recent FNO production, from a cou-
ple of years ago. This is in every respect an
improvement on the previous version and,
though it contains some questionable fea-
tures, by and large does justice to Bizet's vi-
sion. I was not particularly bothered by up-
dating the action to the Spanish civil war or
by the slow-motion tableaux of matadors pre-
paring for a bullfight during the intermez-
zi. However, the constant use of curtains to
limit the stage during the first act in partic-
ular seemed to me unnecessary and quick-
ly became irritating. Happily this tendency
lessened steadily towards the end.

The cast on November 11 was good but
not exceptional – with the exemption of **He-
lena Juntunen**, who managed to make the
usually bland Micaëla into a rounded and
interesting character. She also sang marvel-
lously and with great expression. As Carmen,
Andrea Baker was slightly overshadowed by
Juntunen but gave a confident performan-
ce nonetheless. However, she did display a

Carmen

Kuten *Rigoletto*, myös *Carmen* on oopperakirjallisuuden suuria mestariteoksia. **Georges Bizet'n** musiikki yhdistää intohimoa, upeita melodioita ja espanjalaista eksotiikkaa verrattomalla ja jokseenkin ainutlaatuisella tavalla. Kansallisooppera otti pari vuotta sitten uuden, **Arnaud Bernard'n** ohjaaman produktion ohjelmistoonsa. Tämä on kaikin puolin parannus Kansallisoopperan edelliseen produktion verrattuna, ja vaikka sisältääkin jonkin verran kyseenalaisia piirteitä se tekee pääosin oikeutta Bizet'n näkemykselle. Minua ei ajankohdan siirtäminen Espanjan sisällissotaan pahemmin häiritse, kuten eivät myöskään välisoittojen aikaan esitetyt hidas-tetut kuvaelmat härkätaisteluun valmistautuvista matadoreista. Sen sijaan etenkin ensimmäisessä näytöksessä näyttämön rajaavien verhojen turhan tiheä ja minun nähdäkseni tarpeeton käyttö on häiritsevää. Onneksi tämä ikävä taipumus vähenee tasaisesti oopperan loppua kohden.

Laulajakaarti oli 12.11. tasaisen hyvä, mutta kukaan ei erityisemmin loistanut – poikkeuksena **Helena Juntunen**, joka teki Micaëlan yleensä varsin passiivisesta ja mielikuvituksettomasta roolista aidon ja monipuolisen hahmon. Tämän lisäksi hän lauloi upeasti ja vivahteikkaasti. Carmenin roolissa **Andrea Baker** jäi hieman Juntusen varjoon, vaikka lauloikin varmuudella. Hänellä oli tosin hieman taipumusta painaa

tummasointista mezzoaan. Näyttämöllisesti hän selvisi kunnialla tästä vaikeasti toteuttavasta roolista, mutta oli enemmän kotonaan naisellisempänä ilmestyksenä oopperan loppupuolella kuin ohjauksen edellyttämänä dominoivana syöjättärenä ensimmäisessä näytöksessä. **Joseph Wolverton** lauloi erittäin tyylikkäästi ja oli kohtuullisen intohimoinen José. Hänen hieman kuivakka tenorinsa on tosin kevyenpuoleinen nykyään tässä roolissa yleensä kuultaviin dramaattisiin tenoreihin verrattuna. Wolverton tosin lieenee lähellä Bizet'n aikoinaan rooliin ajattelemaa äänityyppiä. **Anton Keremdtchiev** oli luotettava Escamillo eikä roolin hankala ääniala tuottanut hänelle erityisempiä vaikeuksia. **Alberto Hold-Garrido** johti esityksen taidolla, mutta jäin kaipaamaan hieman enemmän energiaa Bizet'n loistaviin espanjalaisrytmeihin.

Rusalka

Kansallisoopperan talvikauden uutuusteos oli **Antonin Dvorakin** tunnetuin ooppera *Rusalka*. Lähinnä sinfonikkona tunnettu Dvorak sävelsi kymmenen oopperaa, mutta näistä ainoastaan *Rusalkaa* voi pitää osana kantaohjelmaa. Tarina on muunnellut **Hans Christian Andersenin** kuuluisaksi tekemästä Pieni merenneito –tarinasta – joskin *Rusalka* päättyy huomattavasti traagisemmin kuin Andersenin, puhumattaakaan **Disneyn** versiosta. Tästä aiheesta Dvo-

rak onnistui luomaan upeasti orkestroidun myöhäisromanttisen oopperan. Oopperan oikeutetusti tunnetuin kohta on *Rusalkan* aaria kuulle, mutta teos sisältää kauttaaltaan hienoa musiikkia.

Kansallisoopperan produktio oli aiemmin nähty Tanskan kuninkaallisessa oopperassa. **Richard Jones** on tunnettu ristiriitaisia tunteita herättävistä moderneista ohjauksista, mutta *Rusalkassa* hän onnistui hienosti. Tarinaa oli modernisoitu, mutta ohjaus yhdisti vakuuttavasti nykyaikaisia ja sadunomaisia piirteitä. Ensimmäisessä näytöksessä oltiin lähinnä satumaaailmassa, jota hallitsivat vedenneidot ja Jezibaban mökki. Toinen näytös sen sijaan sijoittui Prinssin taloon, joka tavallisuudessaan loi jyrkän vastakohdan *Rusalkan* omaan maailmaan. Kolmannessa yhdistyivät sadunomaiset piirteet ja synkkä realismi. Erityisen tehokasta oli epäkuolleiden kuvaaminen eräänlaisina narkkariprostituoituina (bordellia johti tietysti Jezibaba). Jones pystyi hyödyntämään tätä konseptia luodakseen muutaman todella mieleenpainuvan – joskin epämiellyttävän – näyttämökuvan. **Gilles Cadlen** lavastus ja **Mimi Jordan Sherinin** valaistus palvelivat kokonaisuutta upeasti.

Produktion musiikillinen puoli oli myös hoidettu täydellä kunnialla. Näin kaksi esitystä (10.12. sekä 19.1.) liki samalla miehityksellä. **Olga Romanko** oli soinniltaan varsin slaavilainen *Rusalka*: suuriääninen ja hieman taipuvainen huojuntaan, mutta lauloi muu-

Kuva: Heikki Tuomi

Helena Juntunen (vas.) teki Micaëlan yleensä mielikuvituksettomasta roolista monipuolisen hahmon. Hänen oikealla puolellaan Andrea Baker (Carmen) ja Joseph Wolverton (Don José). Helena Juntunen (left) managed to make the usually bland Micaëla an interesting character. On her right, Andrea Baker (Carmen) and Joseph Wolverton (Don José).

tendency to push her dark mezzo a little. She was also happier in the latter half, where she was able to show more feminine qualities; she was not entirely at home as the dominating man-eater of the first two acts. **Joseph Wolverton** sang with a great sense of style and a decent amount of passion as José. His dryish tenor sounds a little light compared to the more dramatic voices normally heard in this role nowadays, but it is

probably closer to the type of voice Bizet envisioned for the part. **Anton Keremdtchiev** was a dependable Escamillo who was unfazed by the difficult tessitura of the role. **Alberto Hold-Garrido** conducted with skill, but I would have hoped for more energy in Bizet's magnificent Spanish dances.

Rusalka

The première of the winter season was **Antonin Dvořák's** best-known opera, *Rusalka*. Dvořák is known mostly for his symphonic work, although he composed a total of ten operas. Of these, only *Rusalka* can be considered to be part of the core repertoire. The FNO production had previously been staged by the Danish Royal Opera. **Richard Jones's** uncompromisingly modern stagings have engendered a good deal of controversy, but with *Rusalka* he scored a triumph. The setting had been modernised, but it still retained many story-like features. The first act was largely a fairy tale with water nymphs and Jezibaba's cottage. However, the second act was set in the Prince's house, which in its ordinairiness created a jarring contrast to the world of *Rusalka*. The third act combined fairy tale and stark realism. Depicting the undead as drug addicts and prostitutes was particularly effective (the brothel was naturally run by Jezibaba). Jones was able to use this concept to provide a few memorable if disturbing stage pictures. **Gilles Cadle's** sets and **Mimi Jordan Sherin's** lighting served the production admirably.

The musical side of the production was on par with the staging. I saw two performances (December 10 and January 19) with largely the same cast. **Olga Romanko** sounded quite Slavic in the title role; her large soprano tended to wobble a bit, but she sang strongly and gave a moving portrayal of *Rusalka*.

Rusalkassa Juha Koskela ja Wagner-seuran tuore stipendiaatti Pauliina Linnosaari tekivät vaikutuksen metsänvartijan ja nuoren apulaisen rooleissa. Juha Koskela and the most recent scholarship holder of the Finnish Wagner Society, Pauliina Linnosaari, made an impression in Rusalka.

ka. She is a good actress and pulled off the very tricky second act, in which Rusalka is on stage for virtually the entire act, but only starts singing half way through. **Erik Fenton** was a straightforward Prince, but offered suitably heroic singing. **Vladimir Baykov** was a memorable water gnome, although I had to wonder at his mundane costume (t-shirt and tracksuit trousers) as all the other water spirits were made up to look like fantasy figures. **Anna-Liisa Jakobsson** was a successful Ježibaba and **Lilli Paasikivi** credible as the Foreign Princess. **Juha Koskela** and the most recent stipendiary of the Finnish Wagner Society, **Pauliina Linnosaari**, made an impression as the gamekeeper and young servant. **Ivan Anguélov** lead an excellent performance and coaxed the FNO orchestra to give their best in Dvořák's opulent orchestration.

La Traviata

Violetta is one of the great operatic soprano roles and runs through a wide range of emotions. Any performer of this demanding part needs to have a virtuoso coloratura technique but also enough power to ride the climactic moments of the second and third acts. **Sirkka Lampimäki** is on the light side for Violetta, and so she was at her best in the first act, where she could display enviably effortless top register. However, Lampimäki also

KOUVOLAN
MATKATOIMISTO OY

MATKAKETJU – TRAVELCHAIN

www.kouvolanmatkatoimisto.fi

Ihastuttava Armenia Elämysten maa

Kaukasuksen vaikuttavat maisemat, Araratin vuori, jonne Nooan arkki rantautui, historiallinen Silkkitie, kristallinkirkas Sevan-järvi, keskiaikainen Geghardin luolaluostari, maalauksellinen, lähes 3000 vuotta vanha pääkaupunki Jerevan...

Kysy lisää!
Sadonkorjuumatka
Armeniaan.

Hinta esim.
8 päivää 1295 €/hlö
puolihiidolla, kaikki retket sisältyy.

Palvelemme Sinua ma-pe 9-17
 Asemakatu 1 Kouvola
 puh. (05) 744 3100
matkat@kouvolanmatkatoimisto.fi
 Palvelumaksu 10 €/varaus

KUV/3209, SWAL 28997

ten varmasti ja teki koskettavan roolisuorituksen. Hän oli etevä tulkitsija ja onnistui tekemään vaikutuksen laulajan kannalta vaikeassa toisessa näytöksessä, jossa Rusalka on koko ajan näyttämöllä mutta laulaa ensimmäistä kertaa vasta näytöksen puolivälin jälkeen. **Erik Fenton** oli varsin suoraviivainen prinssi, mutta tarjosi oikealaista sankarillista sointia. **Vladimir Baykov** lauloi ja näytteli vahvasti vesihiisinä – ihmettelin vain hänen arkista puvustustaan (t-paita ja verkkarit), sillä kaikki muut vedenhenget oli maskeerattu fantasiahahmoiksi. **Anna-Liisa Jakobsson** oli onnistunut ja häijy Jezibaba, ja Lilli Paasikivi oli luotettava tuntemattomana ruhtinatarena. **Juha Koskela** ja Wagner-seuran tuore stipendiaatti **Pauliina Linnosaari** tekivät vaikutuksen metsänvartijan ja nuoren apulaisen pienehköissä rooleissa. **Ivan Anguélov** johti erinomaisesti ja sai Kansallisoopperan orkesterin antamaan parastaan Dvořákin loistokkaassa orkestraatiossa.

La Traviata

Vuosia 1850-53 voidaan pitää Verdin ihmevuosina. Tänä aikana, vain 18 kuukauden sisällä, hän tuotti kolme ehkä suosituinta teostaan: *Rigoletto*, *Trubaduurin* ja *La Traviatan*. Kaikki kolme teosta ovat poikkeuksellisen melodiarikkaita, mutta samalla myös toisistaan ratkaisevasti poikkeavia. *La Traviatan* realistinen tarina ja hillitty draagiikka eivät uponneet heti venetsialaisyleisöön, mutta Verdin

Kuva: Heikki Tuuli

Andrea Concetti oli atleettinen Don Giovanni ja Marjukka Tepponen sopi hyvin Zerlinaksi. Andrea Concetti was an athletic Don Giovanni and Marjukka Tepponen was well cast as Zerlina.

tehtyä muutama pieni muutos teoksen suuruus tunnustettiin nopeasti ja *Traviata* on siitä lähtien säilyttänyt asemansa yhtenä oopperakirjallisuuden kulmakivenä.

Violetta on oopperakirjallisuuden suuria sopraanorooleja, joka käy läpi laajan tunnekirjon. Roolin esittäjältä vaaditaan niin virtuoosimaista koloratuuri-tekniikkaa kuin riittäviä voimavaroja toisen ja kolmannen näytöksen suuriin hetkiin. **Sirkka Lampimäki**

on äänityypiltään varsin kevyt Violetaksi, ja olikin parhaimmillaan ensimmäisessä näytöksessä, jossa hänen kadehdittavan vaivaton ylärekisterinsä pääsi täysiin oikeuksiinsa. Hänellä kuitenkin riitti myös potkua toisen näytöksen suuriin fraaseihin ja teki kaiken kaikkiaan varsin vakuuttavan roolityön. **Gioro Casciarri** lauloi Alfredon roolin vankalla, hieman baritonaalisella tenorillaan, jossa on komeasointinen ylärekisteri. Harmi vain,

had enough heft for the great outbursts of the second act and gave a convincing performance all in all. **Giorgio Casciarri** sang Alfredo with a robust, slightly baritone tenor with a ringing top. What a pity he did not show much of the tenderness he found in the last act earlier. **Jaakko Kortekangas** was a charismatic Germont and sang with typical reliability, though his voice does not have the strong upper register of a true Verdi baritone. Lilli Paasikivi managed to make the usually inconsequential role of Flora into a little gem. Mikko Franck gave his singers plenty of support, but again I felt he could have Verdi's melodies a freer rein.

The Marriage of Figaro & Don Giovanni

During the 2009-10 season, the FNO put on all three operas born from the creative collaboration between **Mozart** and **Lorenzo Da Ponte**. Unfortunately these could not be seen on consecutive evenings or even during the same week; performances were split between the early autumn and spring. *The Marriage of Figaro* was given a few times in January, though it had already been part of the autumn programme. But who could tire of *Figaro*? Certainly not the FNO audience, who once again flocked to enjoy this popular masterpiece on January 21.

A very balanced cast guaranteed a satisfying evening at the opera. A particularly pleasant surprise was the Figaro of Jussi Merikanto. He was very likeable and easily won over the audience, and his baritone had no problems with the relatively low-lying role of Figaro. **Tiina Vahevaara** was a vivacious Susanna, and **Tove Åman** was a fine Countess. **Monika-Evelin Liiv** sang Cherubino with a beautiful mezzo. Jaakko Kortekangas was thoroughly dependable as the Count, as were **Maria Kettunen** and **Jyrki Korhonen** as Marcellina and Bartolo. Only the rather exaggerated Basilio of **Hannu Jurmu** was a slight disappointment. **Kurt Kopecky** was the energetic conductor.

Don Giovanni is as magnificent a work as *Figaro*: perhaps more weakly constructed than its predecessor, but with its sinister undertones, dramatic twists and endlessly fascinating central character – not to mention Mozart's arguably greatest operatic score – *Don Giovanni* has rightfully maintained its position as one of the most popular operas of all time. More's the pity that **Friedrich Meyer-Oertel's** production is such a let-down. The traditional staging doesn't have anything really wrong with it as such, but as a whole is really a bit depressing and distant. The passions of the story fail to ignite, the characters lack profile, and **Maren Christensen's** drab set is merely functional. And it is completely beyond com-

prehension that the curtain which has clattered its way through years of performances and which ruins each and every scene where it's drawn across the stage cannot be made soundless.

The performance on February 9 was not a complete success musically speaking either. The usually so reliably energetic **Carlo Rizzi's** conducting was routine – perhaps the production had sapped his enthusiasm. The cast contained many visitors, but even so the performance lacked vitality. **Andrea Concetti** was an athletic Don Giovanni and looked right for the part, and also sang well enough, but he lacked the stage-filling charisma the role calls for. Stefano de Peppo was decent as Leporello, and **Jorma Silvasti** sang Don Ottavio with typical style. **Jaakko Ryhänen** was a sturdy Commendatore and Jussi Merikanto a solid Masetto. The women were mostly adequate. **Judith Howarth** coped well with the demands of Donna Anna, but a slightly wobbly top detracted from the performance. **Fiorella Burato** sang well, but Donna Elvira needs both more volume and more passion. **Marjukka Tepponen** is also a light-voiced singer, but she was well cast as Zerlina.

Faust

The first new opera of the spring was Charles Gounod's *Faust*. The FNO production had

ettei hän aiemmin tuonut esiin neljännessä näytöksessä löytämänsä herkkyyttä. **Jaakko Kortekangas** oli karismaattinen Germont ja lauloi roolin tyypillisellä luotettavuudella, vaikka hänen äänestään puuttuikin ehdan Verdi-baritonin vahva ylärekisteri. Lilli Paasikivi onnistui tekemään Floran yleensä mitänsanomattomasta roolista pienen helmen. Mikko Franck johti laulajiaan tukien, mutta jälleen olisin kaivannut Verdin melodioille hieman enemmän vapautta.

Figaron häät & Don Giovanni

Kaudella 2009-10 Kansallisooppera esitti kaikki kolme **Mozartin** ja **Lorenzo Da Ponten** yhteistyönä syntyneitä oopperaa. Valitettavasti näitä ei voinut nähdä peräkkäisinä iltoina tai edes saman viikon aikana, vaan esityksiä oli sekä alkusyksyllä että alkukeväällä. *Figaron häät* esitettiin tammikuussa muutamaan otteeseen, vaikka oli ollut myös alkusyksyn ohjelmistossa. Mutta kukapa *Figaron* kyllästyisi? Ei ainakaan Kansallisoopperan yleisö, joka saapui jälleen sankoin joukoin nauttimaan tästä aina yhtä suosittusta mestariteoksesta 21.1.

Hyvin tasapainoinen miehitys takasi onnistuneen oopperaelämyksen. Erittäin mieluinen yllätys oli **Jussi Merikanto**, joka oli kaikin puolin mainio Figaro. Hänen baritoninsa soi hyvin kaikilla alueilla, myös Figaron melko matalalla liikkuvassa musiikissa. Hänen oli myös helppo saada yleisön sympatiat puolelleen. **Tiina Vahevaara** oli eloisaa Susanna, ja **Tove Åman** oli jälleen hieno kreivitär. **Monika-Evelin Liiv** lauloi Cherubinon erittäin kauniisti soivalla mezzolla. Jaakko Kortekangas teki jälleen takuuvarmaa työtä kreivinä, ja **Maria Kettunen** sekä **Jyrki Korhonen** olivat luotettavia Marcellinan ja Bartolon rooleissa. Ainoastaan **Hannu Jurmun** liioiteltu Basilio oli lievä pettymys. **Kurt Kopecky** johti tarmolla.

Don Giovanni on vähintään yhtä upea teos kuin *Figaro*: ehkä heikommin rakennettu kuin edeltäjänsä mutta tummanpuhuvine sävyineen ja dramaattisine käänteineen sekä loputtoman kiehtovine päähenkilöineen – puhumattakaan Mozartin ehkä suurimmasta oopperapartituurista – *Don Giovanni* on aivan oikeutetusti säilyttänyt asemansa yhtenä suosituimmista oopperoista. Harmillista vain on se, että **Friedrich Meyer-Oer-**

telin ohjaus tuottaa pettymyksen. Sinänsä perinteisessä ohjauksessa ei ole varsinaisesti mitään vikaa, mutta kokonaisuus on jotenkin masentava ja jättää kylmäksi. Tarinan intohimot eivät pääse oikeuksiinsa, hahmot eivät profiloitu mieleenpainuvasti eikä **Maren Christensenin** lavastus silmiä hivele. Ja on käsittämätöntä, että jo monta vuotta kolidisua esirippua, joka pilaa jokikisen kohtauksen jossa se vedetään näyttämön eteen, ei saada korjattua.

Musiikillisesti helmikuun 9. päivän esitys ei myöskään ollut täydellinen menestys. Yleensä niin luotettava energinen **Carlo Rizzi** johti hieman rutiininomaisesti – ehkä ohjaus vei hänenkin innostuksensa. Miehityksessä oli runsaasti vierailijoita, mutta esityksestä uupui tästä huolimatta innostusta. **Andrea Concetti** oli atleetinen ja roolinsa näköinen Don Giovanni, ja lauloi kelvollisesti, mutta hänellä ei kuitenkaan ollut roolin edellyttämään näyttämön täyttävää karismaa. **Stefano de Peppo** teki hyvän roolisuurituksen Leporellon osassa, ja **Jorma Silvasti** lauloi Don Ottavion roolin odotetun tyylikäästi. **Jaakko Ryhänen** oli jyrävä komtuuri, ja Jussi Merikanto luotettava Masetto. Naiset olivat lähinnä tyydyttäviä. **Judith Howarth** selvisi kunnialla Donna Annan haastavasta roolista, mutta suorituksen arvoa vähensi lievästi huojuva ylärekisteri. **Fiorella Burato** lauloi sinänsä hyvin, mutta Donna Elviran rooli kaipaisi hieman suurempaa ääntä ja enemmän intohimoa. **Marjukka Tep-**

Kuva: Stefan Brenner

Faust: Marie Fajtová (Marguerite), Hannu Forsberg (Mephistopheles).

been entrusted to **Jussi Tapola**, and the result conformed to expectations: Tapola provided a sure-fire and, apart from a couple of Finnish references, unsurprising basic staging. The action was always smooth, the stage pictures pretty and there were hardly any annoying points. On the other hand, Tapola did not illuminate any new aspects of the work, but that isn't always necessary.

I saw two performances of *Faust* (February 8 and 22), and both were clearly on the better side of acceptable. In fact, the largest cause for complaint was a certain lack of French style. The best singers in this respect were the Marguerites, **Ermonela Jaho** (February 8) and **Marie Fajtová** (February 25). Jaho was perhaps a little too light for Marguerite – she was at the limits of her resources in the more dramatic moments in the latter half of the opera – but she acted with huge conviction and gave a very memorable portrayal. Fajtová has a glorious voice and was the more secure singer (also in the coloraturas of the Jewel Song). She is also a good actress, but did not reach the same level of intensity as Jaho. Both were excellent performances, and both sopranos were the brightest stars of their shows.

There was a greater difference in between the two *Fausts*. **Pavel Iernoch** (February 8) was not a great actor, and his French diction was somewhat questionable, but he did have a handsome lyric tenor voice, and had the

ponen on myös hentoääninen laulaja, mutta sopi hyvin Zerlinan rooliin.

Faust

Kevään ensimmäinen uusi ooppera oli **Charles Gounod'n Faust**. Tämä on tunnetuin oopperasovitus **Goethen** näytelmästä, mutta ranskalaiskäsittelyssä kaikki saksalaisesta tarin filosofinen sisältö on heitetty sivuun ja jäljelle on jäänyt vain Mefiston hahmon maustama rakkaustarina. Melko siirappinen *Faust* onkin viime vuosikymmeninä menettänyt aiemmin nauttimaansa laajaa suosiota, vaikka onkin edelleen selvästi osa perusohjelmistoa. Gounod'n ranskalainen eleganssi ei ole omiaan tekemään kovin syväluotaavia henkilötutkielmia, mutta musiikissa ei sinänsä ole mitään valittamista. *Faust* sisältää runsaasti hittejä, kuten Margueriten korulaulu, Valentinin rukous sekä pari vaikuttavaa kuorokohtausta, eikä sen seurassa aika käy pitkäksi.

Kansallisoopperan uusi produktio oli uskottu **Jussi Tapolalle**, ja tulos oli odotusten mukainen. Tapola tarjosi jälleen takuuvarmaa ja paria Suomeen viittaavaa yksityiskohtaa lukuun ottamatta yllätyksettömän perusohjauksen. Toiminta oli aina sujuvaa, näyttämökuvat kauniita eikä häiritseviä tekijöitä ollut juuri nimeksikään. Toisaalta Tapolan ohjaus ei valottanut mitään uutta piirrettä tästä oopperasta, mutta ei sellaista tarvitse aina löytääkään.

Kuva: Heikki Tuuli

Tuomas Katajala oli ihanteellinen Albert Herringin roolissa.

Tuomas Katajala was close to ideal as Albert Herring.

Näin kaksi *Faustin* esitystä (8.2. ja 25.2.), ja molemmat olivat selvästi tyydyttävän paremmalla puolella. Oikeastaan suurin valituksen syy oli lievä ranskalaisen tyylin puute. Parhaiten tässä suhteessa kunnostautuivat Margueriten roolin esittäjät, **Ermonela Jaho** (8.2) ja **Marie Fajtová** (25.2.). Jaho oli äänityypiltään ehkä hieman liian kevyt Margueriten roolin – oopperan loppupuolen draamaattisemmissa kohtauksissa hän oli voimavarojensa äärirajoilla – mutta antautui rooliinsa suurella intensiteetillä ja teki todella mieleenpainuvan vaikutuksen. Upeääninen Fajtová oli varmempi laulaja (myös koloratuureissa), ja etelä näyttelijätär, mutta ei ylittänyt aivan samalle omistautumisen tasolle kuin Jaho. Hienoja suorituksia molemmat, ja molemmat sopraanot olivat iltansa kirkkaimmat tähdet.

Faustin roolin laulajissa sen sijaan oli merkittävämpi tasoero. **Pavel Černoch** (8.2.) ei ollut kummoinen näyttelijä, ja hän lausui ranskaa hieman kyseenalaisesti, mutta hänellä oli erittäin komea lyyrinen tenoriään, ja sopi ulkonäöllisesti täysin rooliinsa. **Dominic Natoli** hallitsi ranskalaisen tyylin paremmin, mutta oli äänellisesti ja näyttämöllisesti vähemmän loistokas (ja epäonnistui aariaansa korkeassa C:ssä).

Mefisto on huomattavan herkullinen basorooli, ja molemmat osan esittäjät nauttivat tilaisuudesta. **Arutjun Kotchinian** (8.2.) oli kaikin puolin kelpo piru, laulaen hienman huojuvalla mutta varmalla bassollaan.

looks for a credible Faust. **Dominic Natoli** had a better command of the French style, but was vocally and physically less impressive (and missed the top C in his aria).

Mephistophélès is a pretty juicy role, and both basses enjoyed the opportunity to sing it. **Arutjun Kotchinian** (February 8) was a decent devil, singing with a slightly wobbly but dependable bass. **Hannu Forsberg** was on very good form, and the high-lying music is better suited to his kind of bass-baritone rather than a true bass. **Michael Kraus** sang Valentin in both performances, displaying a noble baritone. **Essi Luttinen** deserves mention for her fine appearance as Siebel on February 25. **Kari Tikka** was the conductor for both shows and was clearly at home in this music, giving Gounod's melodies plenty of room but still keeping up the overall pace of the opera. The FNO chorus gave the numerous choral numbers commandingly.

Albert Herring

Benjamin Britten's *Albert Herring* was given in the smaller Almi Hall auditorium, and I saw it on March 6. The story, situated in a small English village, is quite clever and very funny, but touches on several more serious subjects. Unfortunately **Pertti Sveholm's** new production didn't really capture the bittersweet character of the piece, but rat-

Hannu Forsberg puolestaan oli erinomaisessa äänessä, ja Mefiston korkealla liikkuva musiikki sopii paremmin hänen kaltaiselleen bassobaritonille kuin ehdalle bassolle. **Michael Kraus** lauloi Valentinin roolin molemmissa esityksissä komeasointisella baritonillaan. **Essi Luttinen** ansaitsee erityismaininnan hienosta suorituksestaan Siebelin roolissa 25.2. **Kari Tikka** johti molemmat esitykset, ja hän oli selvästi kotonaan tässä musiikissa, antaen Gounod'n melodioille runsaasti tilaa mutta samalla pitäen yllä riittävää eteenpäin vievää energiaa. Kansallisoopperan kuorolle pisteitä jälleen vahvoista kuoro-osuuksista.

Albert Herring

Alminsalin puolella esitettiin helmi-maaliskuun vaihteessa **Benjamin Brittenin** pienimuotoinen koominen mestariteos, *Albert Herring*, jonka näin viimeisessä esityksessään maaliskuun 6. päivänä. Englantilaiseen pikkukylään sijoitettu tarina on varsin nokkela ja ehdottoman hauska, vaikka sivuaakin monia vakavampia aiheita. Valitettavasti **Pertti Sveholmin** ohjaus ei onnistunut täysin vangitsemaan teoksen katkeransuloista luonnetta, vaan liian monessa kohtaa hauskuutta yritettiin korostaa liioittelemalla. *Albertin Herringin* komedia kumpuaa siitä, että teoksen henkilöhahmot voi ottaa tosissaan, toisin kuin Sveholmin ohjauksessa. Tästä oli oiva esimerkki **Johanna Rusanen-Kartanon** esit-

her attempted to emphasise the funny aspects by exaggeration. However, the comedy of *Albert Herring* stems from being able to take the characters of the opera seriously, as was not the case in Sveholm's production. A good example was *Lady Billows*, taken by **Johanna Rusanen-Kartano**, who was closer to *Hyacinth Bouquet* than *Lady Bracknell*, a more apt role model for the domineering *Lady Billows*. It is essential for the plot that *Lady Billows* be genuinely scary, for otherwise no one would pay any attention to her whims. But in the hands of Sveholm and Rusanen-Kartano she became more like a silly pantomime dame. There was much good in Sveholm's directing, and he did not spoil the warm core of the piece, but in many places less would have been more. Such as in the final scene, where the significance of the giant peach (?) eluded me.

Musically, however, the performance, given in **Esko Elstelä's** classic Finnish translation, was exemplary. **Tuomas Katajala** was close to ideal as Albert, not only looking the part but also singing it marvellously with his light, lyric tenor. **Ville Rusanen** and **Melis Jaatinen** were also up to standard as Sid and Nancy, respectively. Rusanen-Kartano was vocally suited to *Lady Billows*, and **Sari Nordqvist** made an impression as Florence. The rest of the cast were reliable at worst, and mostly much better. Mikko Franck gave a lively account of the score.

tämä Lady Billows, joka oli hahmona lähempänä Hyacinth Bouquet'ta kuin Lady Bracknellia, joka olisi ollut kaikin tavoin parempi esikuva. Olennoista on, että Lady Billows on aidosta pelottava henkilö – muutenhan kukaan ei ottaisi hänen päähänpistojaan vakavasti. Mutta Sveholmin ja Rusanen-Kartanon käsissä roolista tuli lähinnä hölmö touhottaja. Toki Sveholmin ohjauksessa oli paljon hyvääkin, eikä hän suinkaan pilannut teoksen lämmintä sydäntä, mutta monessa kohtaa vähemmän olisi ollut enemmän. Kuten viimeisessä kohtauksessa, jossa esiintyvän jättimäisen persikan (?) merkitys jäi minulle arvoitukseksi.

Tosin musiikillisesti esitys oli varsin erimerkillinen, ja **Esko Elstelän** näppärästi suomeksi kääntämä teksti oli pääosin hyvin selkeää. **Tuomas Katajalla** oli jokseenkin ihanteellinen Albertin roolissa. Hän oli olemukseltaan täysin roolinsa oloinen ja lauloi ehdottoman loistavasti kauniin lyyrisellä tenorillaan. **Ville Rusanen** ja **Melis Jaatinen** olivat niin ikään roolinsa mittaisia Sidinä ja Nancynä. Laulullisesti Rusanen-Kartano sopi kyllä Lady Billowsin rooliin, ja **Sari Nordqvist** teki vaikutuksen palvelijatar Florencen roolissa. Muut laulajat olivat vähintään luotettavia, ja oopperassa esiintynyt nuorisot (Elli Vallinoja, Ruut Mattila ja Touko Torppa) ansaitsevat erityismaininnan. Mikko Franck piti yllä sopivan eloisaa menoa.

Naamiohuvit

Kevätkauden toinen uutuusteos oli Verdin *Naamiohuvit*. Verdin keskikauteen sijoittunut teos on esimerkki siitä, kuinka suuren säveltäjän dramaattiset ja musiikilliset vaistot voivat ylittää kömpelön libreton rajoitukset ja luoda todella suuren oopperan. *Naamiohuvit* on Verdin melodiarikkaampia oopperoita, ja on tunnelmiltaan ja rakenteeltaan lähellä *Rigolettoa* ja *La Traviataa*. *Naamiohuvit* on joskus eräiden pinnallisten samankaltaisuuksien takia sanottu ”Verdin *Tristaniksi*”. Teoksilla on kiistatta päällisin puolin melko samankaltainen juoniasetelma, ja toista näytöstä hallitsee molemmissa suuri lemmenduetto – tosin Verdillä tämä kestää kymmenen minuuttia verrattuna Wagnerin neljäänkymmeneen.

Jo Verdi joutui sensuurin takia siirtämään *Naamiohuvien* tapahtumapaikkaa Ruotsin hovista Bostoniin, mutta ohjaaja **Vilppu Kiljunen** ei tyytynyt kumpaankaan näistä sijainneista vaan modernisoi oopperan kauttaaltaan. Riccardo ei nyt olekaan Massachusettsin kuvernööri, vaan **Silvio Berlusconi** kaltainen mediaa hallitseva autoritäärinen poliittinen johtaja. Riccardo on tosin kaikin tavoin hienompi mies kuin Berlusconi, joten asetelma tyssähtää jo jossain määrin alkuunsa. Kaikki kohtaukset tapahtuvat TV-kameroiden edessä – milloin pidetään lehdistötilaisuutta, milloin ollaan tosi-TV-ohjelmassa tai Ulrican juontamassa chat show'ssa. Ja

lopussa tietenkin on kyseessä Linnan juhlien kaltainen tapahtuma, naamioiden kera toki. Kohdin tämä oli huvittavaa, mutta kun ideaan hoksasi ohjaus ei valitettavasti tarjonnut mitään yllättävää tai erityisen kekseliästä. Jatkuva kameroiden läsnäolo ja ylimääräiset henkilöt kävivät pian rasittaviksi. Kokonaisuus ei siis vakuuttanut, mutta ei täysin pilannutkaan yhtä Verdin hienoimmista oopperoista.

Musiikillinen puoli oli hoidettu varsin mallikkaasti. Toisen illan (22.3.) parasta antia oli **Claire Rutterin** hienosti laulama Amelia. Myös **Jorge Lagunes** teki vaikutuksen Renaton roolissa. Giorgio Casciarri oli tyydyttävä Riccardo laulaneen varmasti, joskin hieman ilmeettömästi. Tämä rooli tosin kaipaasi hieman notkeampaa ääntä kuin hänen teräksinen tenorinsa. Loppua kohden hän myös kuulosti hieman väsähtäneeltä. **Ewa Wolak** tarjosi vahvaa laulua Ulrican lyhyessä mutta vaativassa roolissa, ja **Tiina Vahevaara** oli onnistunut Oscar (tässä ohjauksessa Riccardon assistentti). Alberto-Hold Garrido johti tyypilliseen tyyliinsä hyvin hallitun mutta vähän epäspontaanin esityksen. Olisin kaivannut enemmän Offenbachmaista ilottelua ensemble-kohtauksiin ja intohimoa suureen duettoon. Toisaalta ohjaus ei antanut eväitä kovin inspiroituneeseen tulokintaan, joten hieman jähmeä tulkinta on ymmärrettävissä.

Kuva: Heikki Tuuti

me or a chat show hosted by Ulrica – were played in front of TV cameras. And the final scene was a great gala ball, *in maschera*, naturally. At points this was amusing, but once the concept had come across the production didn't really offer anything particularly surprising or inventive. The constant presence of the cameras and unnecessary extras quickly became irritating. Unconvincing as a whole, but the production didn't manage to entirely spoil one of Verdi's finest operas.

Musically things were much better. The best performance on the second night (March 23) came from **Claire Rutter**, who sang excellently as Amelia. **Jorge Lagunes** was also impressive as Renato. Giorgio Casciarri was a decent Riccardo, singing securely if a little colourlessly. In addition, his steely tenor does not possess the ideal flexibility for Riccardo. He also tired a little towards the end. **Ewa Wolak** was a strong Ulrica, and Tiina Vahevaara scored a success as Oscar (Riccardo's assistant in this production). Alberto Hold-Garrido conducting in his typical manner, giving a tight but somewhat unspontaneous performance. I would have preferred more Offenbach-like frivolity to the ensemble pieces and more passion in the great duet. Of course, one could blame the production for not giving much in the way of inspiration.

Naamiohuveissa kaikki kohtaukset tapahtuvat TV-kameroiden edessä.
In *Un Ballo in Maschera* all scenes were played in front of TV cameras

Un Ballo in Maschera

The second première of the spring season was Verdi's *Ballo in Maschera*. This opera is an example of how the musical and dramatic instincts of a great composer can overcome the limitations of a clumsy libretto and create a magnificent opera.

Because of censorship, Verdi himself had to change the setting of *Ballo* from the Swe-

dish court to Boston, but producer **Vilppu Kiljunen** was not happy with either location. Instead, he thoroughly modernised the whole opera. Riccardo is no longer the governor of Massachusetts, but a **Silvio Berlusconi**-like media mogul and despotic political leader. However, Riccardo is in every way a finer man than Berlusconi, so this idea falls flat right at the start. All the scenes – a political press conference, a reality TV program-